

Anssi Saari

**ALIHANKINTASOPIMUSTEN UUDISTAMINEN
RELACOM FINLAND OY:LLE**

ALIHANKINTASOPIMUSTEN UUDISTAMINEN RELACOM FIN- LAND OY:LLE

Anssi Saari
Opinnäytetyö
Syksy 2019
Sähkötekniikan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Insinööri (AMK), Sähkötekniikka

Tekijä: Anssi Saari

Opinnäytetyön nimi suomeksi: Alihankintasopimusten uudistaminen Relacom Finland Oy:lle

Opinnäytetyön nimi englanniksi: Renewing of Subcontracts for Relacom Finland Oy.

Työn ohjaaja: Ensio Sieppi

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2019

Sivumäärä: 17 + 2 liitettä

Alihankintasopimusten uudistamisen tarkoituksena on uudistaa ja kehittää Relacom Finland Oy:n käytössä olevia urakka- ja kausisopimuksia niiltä osin, kun opinnäytetyön vaatimaan laajuuteen voidaan sisältää. Urakka- ja kausisopimusten keskeinen ongelma on niiden sekavuus, jonka vuoksi opinnäytetyössä perehdytään yhdistämään kausi- ja urakkasopimusten rakenne mahdollisimman samankaltaiseksi sekä hyödyntämään sopimusasiakirjojen rakennetta kahden eri liiketoimintakokonaisuuden käytettäväksi. Kehitystyön tarkoitus on helpottaa uusien projektipäälliköiden ja muiden sopimusasiakirjojen laatijoiden työtä sopimusten teon yhteydessä.

Sopimusasiakirjojen päivitystyössä parannukset saatiin suoritettua tavoitteiden mukaisesti. Uusiin sopimusasiakirjoihin tehtiin muutokset liitteiden keskinäiseen pätevyysjärjestykseen ja uudistettiin sopimus pohjien rakenne sellaiseksi, jonka avulla uusien projektipäälliköiden on helpompi laatia uusia sopimusasiakirjoja.

Asiasanat: Sopimusasiakirjat, Urakkasopimus, Kausisopimus

ALKULAUSE

Aluksi haluan kiittää Relacom Finland Oy Telecom Rakentamisen yksikön päällikköä Petteri Heusalaria työn ammattitaitoisesta ohjaamisesta sekä opinnäytetyön ohjaajaa Ensio Sieppiä kannustamisesta opinnäytetyötä tehdessä.

Oulussa 28.11.2019

Anssi Saari

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 RELACOM FINLAND OY	8
2.1 Telecom	8
2.2 Power	8
3 ALIHANKINTASOPIMUSTEN UUDISTAMISEN TAUSTAA	9
4 SOPIMUSASIAKIRJAT	10
4.1 Nykyiset sopimusasiakirjat	10
4.1.1 Telecom sopimukset	11
4.1.2 Power sopimukset	13
4.2 Sopimusliitteet	14
4.3 Uudet sopimusasiakirjat	15
5 POHDINTA	16
LÄHTEET	17
Liite 1 Luottamuksellinen.	
Liite 2 Luottamuksellinen.	

SANASTO

<i>ICT</i>	Lyhenne tieto- ja viestintäteknikasta (information and communication technology)
<i>Kausisopimus</i>	Sopimus, joka sitoo urakoitsijan suorittamaan tietyt työtehtävät tietyn jakson aikana
<i>Power</i>	Relacom Finland Oy:n yksikkö, joka toteuttaa sähköinfran rakentamisen töitä
<i>RT</i>	Rakennustieto
<i>Sopimusliite</i>	Urakka- tai kausisopimuksen liitteenä oleva dokumentti
<i>Telecom</i>	Relacom Finland Oy:n yksikkö, joka toteuttaa teleinfran rakentamisen töitä
<i>Urakkasopimus</i>	Sopimus, joka sitoo urakoitsijan suorittamaan tietyn urakan tietyin ehdoin
<i>YSE</i>	Rakennusurakan yleiset sopimusehdot 1998 RT 10660

1 JOHDANTO

Relacom Finland Oy hyödyntää laajaa alihankintaverkostoaan useissa tietoliikenne- ja sähköverkkoalan projekteissa, joissa tarvitaan kokemusta useilta eri toimialoilta. Tietoliikenne- ja sähköjakeluverkkojen rakentamisen projekteissa Relacom Finland Oy on nähnyt mahdollisuuden kehittää ja tehostaa projektien liiketoimintaansa uudistamalla nykyiset alihankintasopimukset entistäkin mutkattomammiksi ja ajantasaisiksi. Sopimusasiakirjojen uudistamisella pyritään vähentämään urakka- ja kausisopimusten laatijoiden työmäärää sopimusten teon yhteydessä sekä minimoimaan riskit sopimuksia laadittaessa.

Nykyiset sopimusasiakirjat on laadittu vuonna 2013, jolloin tiettyjä sopimusasiakirjojen osia on hyödynnetty kahden eri liiketoimintayksikön käyttöön. Relacom Finland Oy tähtää siihen, että samat asiakirjat toimivat eri laajuisissa ja eri tyyppisissä projekteissa. Tässä opinnäytetyössä käsitellään ainoastaan Telecom ja Power liiketoimintayksiköiden urakka- ja kausisopimusten asiakirjojen uudistamista ja parannustyötä. Valtaosa tämän opinnäytetyön sisällöstä on salaiseksi luokiteltua materiaalia, eikä sitä voi täten julkaista tämän opinnäytetyön yhteydessä.

2 RELACOM FINLAND OY

Relacom Finland Oy on johtava kentällä tehtävien teknologiapalveluiden toimitaja ja ICT-operaattoreiden, yritysten sekä julkishallinnon kumppani kommunikaatio-, ICT- ja erikoisjärjestelmien asentamisessa sekä järjestelmien hyödyntämistä tukevissa palveluissa. Kokonaisvaltaisilla palveluratkaisuillaan Relacom tarjoaa asiakkailleen mahdollisuuden taloudellisesti tuottavaan toimintaan ja järjkeviin investointeihin. (1.)

2.1 Telecom

Telecom on Relacom Finland Oy:n liiketoimintayksikkö, joka on keskittynyt rakentamaan ja ylläpitämään tietoliikenneverkkoja Suomessa. Telecom liiketoimintayksikkö rakentaa tällä hetkellä pääsääntöisesti valokuituverkkoja eri puolella Suomea. Relacom Finland Oy on ollut vahvasti myös mukana 4G-verkkojen rakentamisessa. Relacom tarjoaa palveluillaan ja osaamisellaan hyvinkin laajat ratkaisut avaimet-käteen -toimituksista aina verkon tekniseen suunnitteluun ja ylläpitoon asti.

2.2 Power

Relacom on sähköverkkoyhtiöiden luotettava kumppani sähköjakeluverkkojen rakentamisessa, ylläpidossa ja huollossa. Power liiketoimintayksikkö keskittyy sähköjakeluverkkojen rakentamiseen ja ylläpitoon koko Suomen alueella. Relacom Finland Oy:n palvelut kattavat myös sähköautojen latausjärjestelmien, aurinkoenergian, tuulivoiman ja älykkäiden sähköverkkojen asennus- ja suunnittelutyöt.

3 ALIHANKINTASOPIMUSTEN UUDISTAMISEN TAUSTAA

Alihankinta on yleistynyt entistä enemmän verkonrakennusalalla kilpailun koven- tuessa ja projektien kasvaessa. Yhteisrakentaminen on tuonut mukanaan haas- teita alihankinnan riittävän ammattitaidon todentamisessa ja löytämisessä. Yh- dellä verkkorakentamisen palveluita tarjoavalla yrityksellä täytyy olla laaja osaa- minen sähköverkkojen ja tietoliikenneverkkojen rakentamisesta. Alihankintasopi- mus ei voi täten käsitellä ainoastaan yhtä verkkorakennetta ja sen rakentamiseen liittyviä ohjeita, lakeja ja asetuksia, kun projekti kattaa usean erilaisen verkkora- kenteen parissa työskentelyn.

Maanrakennusurakoitsijat ovat suurin yksittäinen alihankintaosasto, johon ver- kostoinfraa rakentava pääurakoitsija nojautuu. Ammattitaitoiset maanrakennus- yritykset ovat pääurakoitsijalle keino toteuttaa projektit alusta loppuun tehok- kaasti ja ajallaan laadun pysyessä laatuvaatimusten mukaisena. Ammattitaitoi- nen maanrakennusurakoitsija voi parhaillaan pystyä toteuttamaan verkonraken- nuksen ilman erillistä ohjeistamista huolehtien työturvallisuudesta ja laadunval- vonnasta omalta osaltaan. Alihankintasopimusten uudistamisen tarkoituksena on pääurakoitsijan riskien pienentämisen lisäksi mahdollistaa maanrakennuksen ammattilaisten pysyvän pääurakoitsijan palkkalistoilla. Liian tiukat sopimusehdot ja sanktiot sopimuksessa saattavat johtaa urakoitsijan hakemaan töitä toiselta työn tilaajalta, joka tarjoaa paremmat sopimusehdot urakan toteuttamiseksi.

Tietyt lait ja asetukset koskevat kaikkia verkostorakentajia, joita ei pääurakoitsija eikä alihankintaosasto voi kiertää. Sopimusasiakirjojen on joustavuudestaan huo- limatta katettava lakien ja asetusten määrittelemät säädökset esimerkiksi työtur- vallisuudesta, sähkötyöturvallisuudesta ja tietoturvasta.

Sopimusasiakirjat on päivitetty viimeksi vuonna 2013 ajantasaiseksi lainsäädän- nön ja määräysten osalta. Samalla on uusittu Relacom Finland Oy:n Urakkaoh- jelma ja Toimintaohjeet kaivuutöissä. Edellä mainittuja asiakirjoja tullaan päivittä- mään tarvittavilta osin myös tämän opinnäytetyön yhteydessä vastaamaan ajan- tasaista lainsäädäntöä.

4 SOPIMUSASIAKIRJAT

Sopimusasiakirjat on jaettu teknisiin ja kaupallisiin asiakirjoihin. Kaupalliset asiakirjat ovat asiakirjoja, jotka sisältävät urakan taloudellisia ja juridisia osuuksia. Tekniset asiakirjat kattavat urakan laatua, suoritusta ja laajuutta sisältävät asiakirjat, kuten esimerkiksi Relacom Finland Oy:n itse laatiman ohjeistuksen ”Toimintaohjeet kaivuutöissä”.

Sopimusasiakirjojen päivitystä varten järjestettiin palaveri, jossa jokainen projektijohdon jäsen toi esille omat kehitysehdotuksensa sopimusasiakirjojen uudistamiseen liittyen. Asiakirjojen uudistaminen aloitettiin päättämällä sopimuksien liitteiksi tulevat dokumentit. Telecom ja Power liiketoimintayksiköiden sopimusasiakirjat eroavat suuresti toisistaan teknisten asiakirjojen määrän vuoksi. Sähköverkoyhtiöillä on huomattavasti enemmän teknisiä asiakirjoja kuin teleoperaattoreilla. Toisaalta teleoperaattoreiden ohjeistuksissa on myös suuria eroja. Pääura-koitsijana toimiessaan Relacom Finland Oy joutuu siirtämään teknisiä asiakirjoja myös tietyiltä osin aliurakoitsijansa sopimukseen minimoidakseen ohjeistuksessa syntyvät riskitekijät.

4.1 Nykyiset sopimusasiakirjat

Urakka- ja kausisopimusten rakenne pyritään saamaan mahdollisimman samantyyppiseksi ja helposti käsiteltäväksi sekä sitä myöten helposti muokattavaksi projektipäälliköille. Projektikohtaisia eroja syntyy väistämättä sopimusasiakirjoihin, minkä vuoksi niiden on oltava helposti muokattavissa eikä tiettyä vakioitua runkoa voida hyödyntää kaikkien projektien osalta.

Telecom ja Power liiketoimintayksiköiden sopimusasiakirjoista on tarkoitus saada mahdollisimman samankaltaiset, jotta niiden käyttö on uusille projektipäälliköille helpompaa. Nykyisin sopimusasiakirjoja saatetaan tehdä itse vanhoista sopimuksista muokkaamalla tai korvaamalla yksityiskohtaiset asiat vanhasta sopimuksesta haluttua vastaavaksi. Yhteisesti käytössä olevia sopimus pohjia ei käytännössä ole, vaan projektinjohto laatii itse parhaaksi katsomallaan tavalla sopimusasiakirjat.

4.1.1 Telecom sopimukset

Urakkasopimus

Telecomin urakkasopimuksissa noudatetaan aina lähtökohtaisesti Relacom Finland Oy:n Urakkaohjelman määräyksiä ja toissijaisena rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja 1998 RT 10660. Urakkasopimuksessa määritetään selkeästi urakoitsijan suoritusvelvollisuudet, myötävaikutusvelvollisuudet, laatuasiat ja muut juridiset sekä taloudelliset sopimusasiat.

Telecom liiketoimintayksikön urakkasopimuksen liitteinä on ennen käytetty 7 eri liitettä (*TAULUKKO 1. Telecom urakkasopimuksen liitteet*), joiden pätevyysjärjestys voi vaihdella sopimuksen tekijästä riippuen. Tällainen muutos voi olla aiheellinen esimerkiksi silloin, kun työskennellään yhteisrakentamista vaativissa projekteissa ja urakoitsijan tulee noudattaa myös sähköverkon rakentamisen määräyksiä ja ohjeistuksia.

TAULUKKO 1. Telecom urakkasopimuksen liitteet

Asiakirjan nimi	Liite nro	Päiväys
Tämä urakkasopimus		
Yksikköhintaluettelo ja palvelukuvaus	1	
Kaivualuekartta	2	
Tilaaajan Urakkaohjelma 2013	3	
Toimintaohjeet kaivutöissä 2013	4	
Turvallisuusasiakirja	5	
Sanktiot	6	
Yleiset sopimusehdot YSE 1998 RT 10660	(ei liitteenä)	

Sopimuksen rakenne voi myös vaihdella projektin sisällöstä riippuen tai silloin, jos sopimuksen laatija on lisännyt sopimuksen lisäksi muita tarpeelliseksi katso-

miaan liitteitä. Tilaajan Urakkaohjelmaa pyritään käyttämään pätevimpänä sopimusasiakirjana pois lukien projektikohtaisesti sovittavat yksityiskohdat ja dokumentit kuten yksikköhintaluettelo ja kaivualuekartta. Nykyiseen rakenteeseen ei sisälly urakkaneuvottelupöytäkirjaa vaan se on pidetty sopimuksen rakenteen ulkopuolella erillisenä asiakirjana.

Oman turvallisuusasiakirjan laadinnasta ja käytöstä herää useita eri mielipiteitä Relacom Finland Oy:n sisällä, koska usein turvallisuusasiakirja laaditaan jokaiseen projektiin erikseen. Tämän vuoksi Relacom Finland Oy on laatinut myös oman turvallisuusasiakirjansa, jota käytetään usein runkona projektikohtaiselle turvallisuusasiakirjalle.

Kausisopimus

Kausisopimuksen tarkoituksena on sopia Relacom Finland Oy:n ja urakoitsijan välisestä yhteistyöstä tietyllä sopimuskaudella ja niistä ehdoista, joilla urakoitsija suorittaa Relacom Finland Oy:n tarjoamia töitä.

Nykyisissä kausisopimuksissa suurin tarve on uudistaa lainsäädäntöä koskevia kohtia. Lainsäädäntöön on tullut ajan kuluessa suuriakin muutoksia, joilla on suuri vaikutus Relacom Finland Oy:n kausisopimukseen. Kausisopimuksia käytetään huomattavasti vähemmän, kuin urakkasopimuksia, koska Telecomin tarjoamat työt ovat nykyiseltään enimmäkseen projektiluontoisia eikä esimerkiksi tiettyyn aikaan sidottuja ylläpitotöitä.

Kausisopimusten rakenne on hyvin yksiselitteinen ja se kattaa tiiviissä paketissa kaiken tarvittavan. Kausisopimuksia muokataan aina tarvittaessa työtä vastaavaksi, mutta tietty vakiorunko on kuitenkin käytössä. Vakiorungossa on käytetty 8 eri liitettä. Kausisopimuksen liitteet on esitetty kuvassa 1.

Sopimusliitteet

Tämän sopimuksen liitteitä ovat:

Liite 1.1	Suoritehinnasto
Liite 1.2	Suoritteiden seliteosa (tuoteselosteet)
Liite 1.3	Sopimusalueet
Liite 2	Toimintaohjeet kaivuutöissä 2013
Liite 3	Urakkaohjelma
Liite 4	Turvallisuusasiakirja
Liite 5	Kuvaus urakoitsijan ympäristöpolitiikasta
Liite 6	Kaivutyöseloste
Liite 7	YSE 1998 RT 16-1660
Liite 8	Luovutusasiakirjapohja

KUVA 1. Telecom kausisopimuksen liitteet

Nykyisin käytössä olevaan kausisopimukseen tullaan tekemään päivityksiä tiettyiltä osin, jotta se vastaisi rakenteeltaan enemmän urakkasopimusta.

4.1.2 Power sopimukset

Urakkasopimus

Powerin ja Telecomin urakkasopimukset eivät eroa suuresti toisistaan vaan ovat rakenteeltaan hyvinkin samanlaiset. Tiettyjä yksityiskohtaisia eroavaisuuksia on havaittavissa esimerkiksi liitteiden pätemisjärjestyksessä ja liitteiden nimikkeissä. Tämä eroavaisuus pyritään karsimaan uusia sopimusasiakirjoja luotaessa.

Powerin urakkasopimuksissa on kerrottu selkeästi kaikki urakoitsijan suoritusvelvollisuutta, laadunvarmistusta, urakka-aikaa ja muita urakkakohtaisesti sovittuja asioita koskevat yksityiskohdat, taloudelliset asiat ja juridiset asiat. Näissä urakkasopimuksissa on käytetty yleensä 1 - 15 eri liitettä riippuen projektin luonteesta ja laajuudesta. Yleisesti käytössä olevia liitteitä ovat olleet urakkaneuvottelupöytäkirja, yksikköhintaluettelo, Relacom Finland Oy:n Urakkaohjelma, turvallisuusasiakirja, YSE 1998 RT 10660, tarjouspyyntö, kohdeaikataulu ja muut tekniset toimintaohjeet, joita voi olla enemmän kuin yksi.

Kausisopimus

Power liiketoimintayksikön kausisopimukset ovat pitkälle samankaltaisia rakenteeltaan kuin Telecomin kausisopimukset. Eroavaisuuksia löytyy kuitenkin sopimusliitteiden osalta huomattavan paljon. Tämä johtuu suurimmaksi osaksi siitä, että Carunalla ja Elenialla on suuri määrä omia ohjeistuksiaan, joita Relacom käyttää myös alihankintasopimuksissa. Nämä liitteet osaltaan kasvattavat Relacomin alihankintasopimusten laajuutta ja täten tekevät sopimusten laadinnasta haastavampaa, koska liitteiden sisällön tulee olla selvillä sopimusta laativalla projektipäälliköllä ja urakoitsijalla. Verkkoyhtiöiden ohjeistukset eivät ole sopimuksen virallisena liitteenä vaan ne toimitetaan erillisenä ”liitepakettina” sopimuksen allekirjoittavalle taholle, jonka on perehdyttävä näihin ohjeistuksiin.

4.2 Sopimusliitteet

Telecomin ja Powerin urakka- ja kausisopimuksissa on kaikissa erilaisia sopimusliitteitä mukana. Kaikista keskeisimpänä on Urakkaohjelma, joka on Relacom Finland Oy:n itse laatima dokumentti. Urakkaohjelma kertoo yksityiskohtaisesti kaikki sopimuskohtaiset asiat sopimuksen tavoitteesta muutostöihin. Relacom Finland Oy käyttää urakkaohjelmaansa kaikissa rakennus- ja maaurakointitöissä, oli kyse sitten urakka- tai kausiluontoisesta työstä. Urakkaohjelman päivitystarpeet tulevat jäämään pieniksi. Päivitystarpeet tulevat keskittymään lainsäädännön, asetusten ja ohjeistusten muutoksiin, jotka ovat tapahtuneet vuodesta 2013.

Toimintaohjeet kaivuutöissä on nimensä mukaan ohjeistus kaivuutöitä suorittaville urakoitsijoille. Ohjeistus on laadittu vuonna 2013 ja sen tarkoitus on ohjeistaa kaivuu-urakoitsijoita toimimaan Relacom Finland Oy:n tavoittelemalla tavalla säilyttäen laatu- ja ympäristövaatimukset.

4.3 Uudet sopimusasiakirjat

Päivitettyjen sopimusasiakirjojen osalta on käyty paljon keskustelua RT-kortiston urakkasopimusohjan käyttämisestä urakkasopimuksen mallipohjana. RT-kortiston laatima urakkasopimusohja on kohdiltaan hyvin samanlainen kuin Relacom Finland Oy:n käytössä olleet urakkasopimukset. Pieniä eroavaisuuksia sopimusohjien osalta kuitenkin löytyy, mutta uudistusta tehdessä todettiin, ettei RT-kortiston sopimusohja tarjoa kuitenkaan tarpeeksi hyviä muutoksia nykyisiin urakkasopimusohjiin. Uudet päivitettyt sopimusasiakirjat ovat opinnäytetyön liitteinä (liitteet 1 ja 2) ja ne luokitellaan kaikki sisältöineen luottamukselliseksi sisällöksi.

5 POHDINTA

Alihankintasopimusten uudistamisen yhteydessä ensimmäisenä nousi esille se- kavuus, joka aiheutui urakka- ja kausisopimus pohjien yhteisistä rakenneongel- mista. Yrityksessä on ollut monia eri tapoja luoda sopimusasiakirjoja ja usein pro- jektipäällikkö on muokannut vanhasta sopimusasiakirjasta uuteen urakkaan so- pivan asiakirjan. Käytännössä ei ollut mallirunkoa, joka loisi yhtenäisen ja helposti tulkittavan kokonaisuuden projektipäälliköille ja urakoitsijoille.

Uusien sopimusasiakirjojen päivitystyössä parannukset saatiin valmiiksi tavoittei- den mukaisesti. Uusissa asiakirjoissa liitteiden pätevyysjärjestys on tehty saman- laiseksi urakka- ja kausisopimukseen, mikä helpottaa asiakirjojen laatijoiden työtä. Uusiin asiakirjoihin lisättiin huomioväri kaikkiin niihin kohtiin, jotka asiakirjan laa- tijan tulee vähintään muuttaa.

Sopimusasiakirjojen päivitystyön jälkeen sopimusasiakirjat jalkautetaan kaikkien niiden käytettäväksi, jotka laativat sopimusasiakirjoja. Näin uusien projektipäälli- köiden on helpompaa tehdä ensimmäiset urakka- tai kausisopimuksensa.

Opinnäytetyö on tarjonnut runsaasti haastetta itse työn lisäksi myös siltä osin, että Relacom Finland Oy ajautui konkurssiin opinnäytetyön laadinnan aikana. Lopputuotoksena syntyneet uudet sopimusasiakirjat eivät tule täten yhtiön käyt- töön jatkossa.

LÄHTEET

1. Relacom Finland Oy. Saatavissa: <https://www.relacom.fi/yritys/>. Hakupäivä 12.10.2019.

